

Jákup Petersen, yvirlækni:

Vit hava eitt væl-virkandi og bíligt sjúkrahúsverk

-Men okkum tørvar samarbeiði í stóran mun. Orsøkin til hetta manglandi samarbeiði er tann áhaldandi átsóknin móti teimum smærri sjúkrahúsum. Skulu vit vinna á hesum trupulleikum, so má tað seriøsa tjakið halda fram skrivur Jákup Petersen, yvirlækni m.a. í hesi greini, sum er ein roynd at gera upp støðuna, nú tað nógva fundarvirksemið um seinastu frágreiðingina um sjúkrahúsvæði er av á hesum sinni.

Nú ráðgevingarbólkurin fyri Heilsuverk Føroya hevur verið í Føroyum og vart sína frágreiðing, kundi verið vert at gjørt eina viðmerking.

Tá ein gjøgnumgongur sjálva frágreiðingina, gerst ein varugur við týðandi feilir og manglar.

Í frágreiðingini verða gjørdir nøgvr ódokumenterandi læknaligir pástandir, sum ikki svara til tað sum læknávisindin er komin fram til.

Fløiri av niðurstøðum verða bygdar á skilaleysar samanlíkingar millum Danmark og Føroyar.

Tað eru týðandi feilir í tí statistiska útfarni í frágreiðingini.

Tað verður víst á sparringar, men vit siggja ongur útrokningar. Tað, sum sagt verður um töl, kanningar og viðgerðarhátit á teimum ymskum sjúkrahúsum, er í stóran mun skeivt.

Frágreiðingin samanber statistiskt tilfar millum Danmark og Føroyar, men ikki fyri sama ár. Sparingar seinasta árið innan rakstur og starvsfólkaútreiðslur verður ikki tikið við.

Tað, sum frágreiðingin sigur um vinning innan útbúgving, kvalitet og økonomi við at samla alt á einum staði í Føroyum, stendur ódokumenterandi, og her sigur frágreiðingin í fleiri støðum ímóti sær sjálvari.

Ráðgevingarbólkurin hevur ikki livað upp til hvørki landstýrisins ella sín egna setning.

Læknaligir feilir Barnakonur:

Frágreiðingin kemur við tí uppskoti at allar føðingar skulu fara fram á Landsjúkrahúsinum, og hetta vil sostatt víðføra eitt vit tal av

føðingum heima. Um nú barnakonur verða gjølla kannaðar, og tær, sum nakad kann væntast við, fara til Havnar, so heldur ráðgevingarbólkurin tað ikki vera farligt hjá restini av barnakonum at føða heima.

Her skal viðmerkast, at Heilsustýrið ræður barnakonum frá at eiga heima í Danmark. Orsøkin er at tað doyggja 5 ferðir so nógv børn, tá føtt verður heima. Hvi skulu tær so eiga heima í Føroyum? Stórar kanningar í Danmark liggja til grund fyri hesi avgerð. Úrslitið av hesum kanninum varð lagt fram fyri bólknum, nú ein fundarøð hevur verið um frágreiðingina, men bólkurin helt hesar kanningar vera ov gamlar. Í Danmark gongur man júst eftir hesum kanninum.

Ein trygg loysn fyri barnakonur í Føroyum er at gynækologarnir á Landsjúkrahúsinum saman við skurðlæknum og jarðamøðrunum á teimum smáu sjúkrahúsum gera eina fasta skipan. So er tann spurningurin loystur.

Hjartatrupulleikar:

Tað er ongin loyna, at skjót og røtt viðgerð av blóðþøppum í hjartanum bjargar nógvum. Her er transporttíðin av avgerandi týðningi. Tey smáu sjúkrahúsinu hava møguleika fyri bæði diagnosu og viðgerð. Tað er lóg um at tað skal vera medisinar á teimum smáu sjúkrahúsum, og tað hevur í stóran mun verið á Klaksvík. Sjúkrahúsi.

Suðuroyar Sjúkrahús hevur havt eina skipan við med. deild á Landsjúkrahúsinum, sum, so vilt eg veit hevur virkað sera væl. Satt at siga eru tað fáir medisinskir sjúklingar á teimum smáu

sjúkrahúsum, sum ikki siggja medisinskan serlækna antin undir innleggjanella aftaná. Henda skipan er trygg og sjúklingavinarlig. Framkomin teknifroði ger at tað bert tekur minuttir at flyta myndir og tekst millum sjúkrahús. Serlækna kunnu so sita og gera metingar og geva ráð á øðrum sjúkrahúsum.

Prehospitalsviðgerð (viðgerð av sjúklingum áðrenn innleggjan)

Í Danmark hevur tað leingi verið kjak um tað skal vera nokur prehospitalsviðgerð ella ikki. Avstandir eru so stuttir. Ein kanning í Ringkøbing vísti at meðalavstandurin til næsta sjúkrahús bert var 12 km, og tað tekur sum kunnugt einar 10 min. at koyra. Stórar útlendskar (USA) kanningar vísa nakad tað sama. At tey flestu hóas talt hava prehospitalsviðgerð, kemur av at tað kann verða lívsbjargandi. Um t.d. sjúklingurin ikki fær andað, so nyttar tað ikki so nógv, at koyrt verður skjótt. Tá er betri at reinsa luftrásina áðrenn koyrt verður, sjálvt um hetta skuldi seinkað ferðini einar 10 min. Hetta hava kommunulæknar í Føroyum tikið sær av við góðum úrsliti.

Nú tá bólkurin vil avtaka tey smáu sjúkrahúsinu, ræður hann til at prehospitalsviðgerð skal fara fram í tínavís.

Stórar kanningar hava tá víst at hetta er vandamikið. Prehospitalsviðgerð í øðrum londum er so stutt sum gjørligt (einar 10-15 min.), síðani verður koyrt skjótt til næsta sjúkrahús (í meðal 10-20 min.). Summar kanningar hava víst, at deyðilg

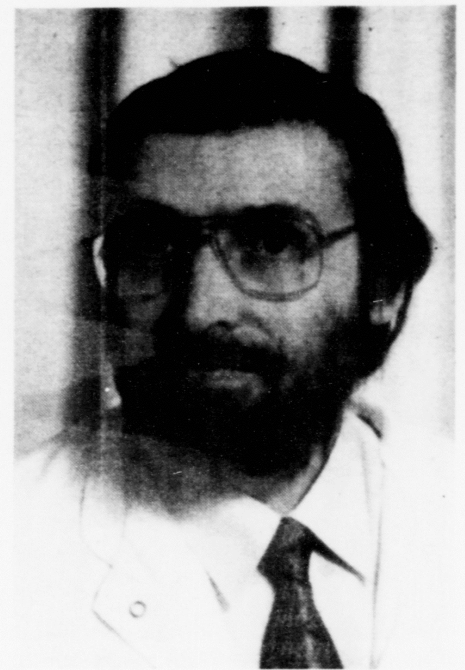
hetin økist við einum 300% fyri hvønn hálva tíma, sum gongur. Tað er ikki neyðugt við nokrum sörum og flottum sjúkrahúsi. Tað skal vera ein kirurgur, sum kann opna og stöðga blóðingini. Síðani kann restin av viðgerðini fara fram hvar sum helst. Eisini á Ríkissjúkrahúsinum.

Tá nú tosað verður um blóðingar, skal nevast, at bólkurin vil hava laboratoríð og allar blóðtappingar til Havnar. Teir meta at tað er so innviklað og farligt at gera blóðproduktir, at tað eigur at verða samlað á einum staði. Men Klaksvíkar Sjúkrahús hevur ikki brúk fyri blóðproduktum. Sjúklingarnir á Klaksvíkar Sjúkrahúsi bløða ikki blóðproduktir eftir eina skurðviðgerð. Teir bløða blóð og hava brúk fyri blóði og tað fáa teir. Eg skal samstundis nevna, at tað eru stór, dansk sjúkrahús, sum gera tað sama sum Klaksvíkar Sjúkrahús. Annars geva vit ofta sjúklinginum sitt egna blóð, og her eru vit frammanfyri tey flestu í kongsríkinum. Í teimum fáu førum, tá blóðproduktir verða neyðug, kunnu tey fáast aðrastaðni frá.

Bólkurin vil annars vera við, at metodimar á laboratorinum í Klaksvík eru ikki tíðarhóskandi. Her skal nevast, at ein yvirlækni í klin. kemi, sum vitjar Klaksvíkar Sjúkrahús regluliga, metir at metodimarnir í hvussu so eru á hædd við tær á Landsjúkrahúsinum.

Samanberingar

Bólkurin hevur valt at samanbera Føroyar við Danmark, og so skunda teir sær at siga, at sama niðurstøða

Jákup Petersen, yvirlækni: -Velja teir at niðureggja tey smáu sjúkrahúsinu, so mugu teir eisini klára at siga fólkinum frá avleiðingunum, og ikki goyma seg aftan fyri eina óseriøsa og vildeiddandi fakliga frágreiðing

hevdí komið, um vit spurdu onnur lond. Men tað vita vit onki um. Tað kann jú vera, at onnur lond høvdu latið vera við at samanbera á henda hátt, men meira hugt at serføroyskum viðurskiftum. Um nú Danmark sjálv hevði samanberað seg við Ongland ella Týskland, ja, so skuldu teir niðurlagt eini 50 sjúkrahús. Men tað hava vit onki høyrð um. Tvørturímóti hava teir hjarta- og livurtransplantatiónir í tveimum støðum í Danmark. Tað rættasta var nokk at hava eitt norðurlandskt centur fyri hesum. Nýrtransplantatiónir fara fram á 6 ymskum sjúkrahúsum í Danmark og er hetta sjálvsagt alt ov nógv. Og skuldu vit samanbera Danmark við tað, sum bólkurin vil hava í Føroyum, ja, so nýtast tað bert at vera 3 sjúkrahús í Danmark.

Harafurtar verður Danmark eitt ár samanlíkað við Føroyar eitt annað ár, fyri ikki at tala um at statistiska tilfarið frá Danmark í vissum førum er heili 50% skeivt. Í heila tikið má sigast at samanlíkingin er óseriøs og óálitandi.

Transportur

Bólkurin roknar út hvussu langa tíð tað tekur at ferðast úr Klaksvík og úr Suðuroy. Tað verður til nakrar tímar. Síðani verður sagt, at hetta hevur onki at týða. Tað hevur onki at týða, at 25% av fólkinum í einum landi hava 2-3 tímar at ferðast til næsta sjúkrahús.

Hesir tímar verða viðhvørt til dagar (hetta hevur

nevndin væl sannað nú) og viðhvørt kemur ongin afturlaftur. Vit eru eitt oyggjaland við sera truplum veðurlagi. Tann, sum hevur arbeitt á teimum smáu sjúkrahúsum, kennir hetta væl.

Næstan allir danir kunnu náa eitt sjúkrahús innan ein hálvan tíma. Sum nú er hava 70% av føroyingum henda møguleika og tað verður nokk ov kostnaðarmikið at hækka hetta talið. Men tað er so ongin orsøk til at lækka tað.

Penlingur

Tað verður nevnt, at tað føroyska sjúkrahúsvæðið er kostnaðarmikið. Her verða gjørdar samanlíkingar við tað danska. Men her má havast í huga, at tað danska heilsuverkið er eitt tað bíligasta í vesturheiminum, og tað eru bæði danskarar og útlendingar, sum meta at hetta verk ikki longur hevur so høgan standard. Vit siggja ein fallandi livialdur, vaksandi bíðitíðir og tá serligar viðgerðir skulu gerast, verða eisini útlendingar settir til at leiða.

Føroyska heilsuverkið er ikki dýrari enn tað danska, og er nógv bílgari enn í okkara grannalondum. Tá havt verður í huga veðurlag, oyggjar og hvussu avskorin, vit liggja, ja, so er hetta ikki minni enn eitt bragd. Minka vit um útreiðslurnar til heilsuverkið, koma vit at siggja eitt fall í støðinum.

